

meg a szentet. Több miseszöveg még a változó részekben is a szent életéhez alkalmazkodik. A napi szent képét tehát szemléletesen rajzolja elénk az Egyház, hogy egész nap arra nézzünk és utánozzuk. A liturgikus szent-tiszteletnek ez a nevelő oldala. A mai nap szentje a magányosság, hallgatás szeretetére tanít. A magányosság és hallgatás a lélek klauzurája. Amikor «mélységes csönd borult a mindenségre», akkor jött le az Isten Fia a

Remete Szent Pál.

földre. Most is így jön abba a lélekbe, amelyik szívesen merül el a csöndbe és magányosságba. A világ forgatagában elhal az Isten szava...

2. Szent Pál 341-ben halt meg 113 éves korában. Jelentős ereklyéi vannak Rómában a Szent Péter-ben és kapitóliumi Sancta Maria-ban. A remeték pálmalevél ruhájában ábrázolják hollóval. Pál, «az első remete» (ritkán tesz a misekönyv vagy a breviárium ilyen különleges megjegyzést) zászlóvivője azoknak a férfiaknak, akik Krisztus iránti szeretetből elhagyták a világot és betöltötték a kietlen pusztákat szent szemlélődésben folytatott önmegtagadásaikkal. Azoknak a nehéz időknek nagy imádkozói voltak, amikor az Egyháznak heves harcokat kellett vívnia az eretnekségekkel. Példájuk év-

századokon keresztül a keresztény tökéletesség nevelő iskolája volt. A szerzetesség előfutárai voltak az Egyházban.

Szent Jeromos 376-ban írta meg az első remete életét.

3. A szentmise.

Justus ut palma; nagyon szépen visszatükrözi Szent Pál életét. Mikor az *introitus* pálmához hasonlítja őt, eszünkbe jut pusztában töltött élete, ahol egy pálmafa nyújtott neki oltalmat és táplálékot (l. *graduálét* is). A *szentlecke* is nagyon szép, Szent Pál apostol legfölségesebb írásai közé tartozik: «Ami nyereségem volt, azt veszteségnek ítéltém Krisztusért. Sőt mindent veszteségnek tartok, csakhogy Krisztus legyen a nyereségem és felvegyem halála alakját és eljuthassak a halottakból való feltámadásra.» Az *evangélium* is a Szentírás legszebb részei közé tartozik. Krisztus a saját képét rajzolja meg itt: Ő egyrészt Isten, másrészt a könyörülő Üdvözítő, alázatban, szelídségben. «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok... és én felüdítlek titeket» — ez teljeseedik be majd az *áldozati lakomában*. Viszont mi a *föjlajánlásban* teljesítsük azt a mondást: «Vegyétek magatokra igámat!» Vedd észre, hogy a leckében Szentünk beszél, az evangéliumban pedig az Úr. Mind a kettő csodálatosan jellemzi magát. A lecke gondolatvilágával járuljunk az áldozatban az evangélium Ura és Üdvözítője elé.

Új könyörgések

Remete Szent Pál halálának 1600. évfordulóján

Írta: Fráter Jácint

Szent Pál, Kinek oroszlánok hódoltak és szolgáltak halála után!

A legenda szerint két oroszlán rohant elő a pusztából, keservesen bőgve a szent halála miatt s fájdalmukban olyan gödröt túrtak a homokba, hogy Remete Szent Antal abba temethette őt. Bele is került a pálos címerbe a két oroszlán, a pálmával s a kenyeret hozó hollóval együtt. Az oroszlánok jelentik az erőt, a bátorságot, melyre oly igen szükségünk van Krisztus követésében; a pálma jelenti a győzelmet önmagunk s rossz hajlmaink fölött; a holló jelenti a Gondviselést s a kenyér az Eucharisziát, mely a Gondviselésnek legnagyobb s legédesebb titka és csodája!

Szent Pál, Kit Szent Antal temetett el!

Könnyezve temette el, kit oly keveset láthatott s oly sokat csodálhatott. Himnuszokat énekelve és imákat recitálva te-

mette el őt úgy, amint abban a korban keresztényeket temetni szokás volt. Fájdalmát enyhítették az Egyház imái, a szent himnuszok és Isten akarata. Ezek enyhítsék a mi fájdalmainkat is, különösen mikor azt kell utolsó útjára kísérnünk, kit nagyon szerettünk! Hogy, mint a gyászmise gyönyörű prefációja mondja: «Akiket a halál elkerülhetetlen bizonyossága elszomorít, vigasztalja meg a föltámadás isteni ígérete . . .»

Szent Pál, Kit az angyalok vittek az égből

Igy látta őt Remete Szent Antal, amint Pál barlangjához közeledett, hol már holtan tártá imára karjait, hogy lelkét angyalok viszik ujjongva az égre. Nekünk előbb valószínűleg a tisztító lángokon kell keresztülmennünk! Ha nem őrizkedtünk eléggé a bűntől. Ha megperzseltük magunkat tisztátalan lángjaikban. Ha nem illesztettük gyarlóságaink gyökerére a fejszét. Ha megelégedtünk azok tüneti kezelésével. És semmiképp sem akartunk vezekelni itt a földön vétkeinkért: féltünk a penitenciától! Féltünk keresztjeinktől! Féltünk Isten akarától! Csak a tisztítótűztől nem féltünk!

Szent Pál, Ki a boldogok seregébe álltál!

Nyolcszor boldogok ők, mert most már övék az Isten! Övék a Boldogság kiapadhatatlan Forrása! — Hogyan juthatok el én is ide? Jézus megmondotta: Szeretnem kell a szegénységet, a szelidséget, a könnyeket, az igazságot, az irgalmasságot, a tisztaságot, a békét, az üldöztetést . . . Nincs más út a boldog Örökkévalóságba, az örökkévaló Boldogságba! Jézus is ezt az utat járta. A Szűzanya is. Remete Szent Pál is! Miért akarok én más utat keresni: könnyebbet, kényelmesebbet? . . . Nincs!

Szent Pál, mennyei Jeruzsálem lakója!

Ragyogó tollal ír erről a mennyei Jeruzsálemről Szent János apostol a Titkos Jelenések Könyvében; kinek sok merész hasonlatát, mint minden szimbolista költőt, talán sohasem fogjuk megérteni. A jáspiskófalak és gyöngykapuk és színarany kövezetek valamiképp sejtetni akarják velünk ennek a szent Városnak mesés gazdagságát . . .

Mennyire kell, hogy ösztönözzön a jóra minket a mennyország gondolata is! Hogy méltó lakói lehessünk mi is majd egykor! «Aki igaz, legyen még igazabb és a szent legyen még szentebb! Ime csakhamar eljövök és jutalmam velem van, hogy megfizessek kinek-kinek az ő cselekedetei szerint» (Jel. 22, 11—12.), úgymond az Úr: az Alfa és az Omega, a Kezdet és a Vég!

Remete Szent Pál élet- eszménye hazánkban

Báró Schroeder Attila dr. előadása a Zeneakadémián
1941 márc. 25-én

1600 esztendeje annak, hogy Pál, a thébai remete megszentelt életével példát nyújtott a világnak és felmagasztalta az eszmét, a remetesség eszméjét, mely azóta a földkerekség minden kultúrnépénél követőkre talált. Egyetemes, örök emberi ideálról, a szerzetesi élet, az Isten-közelség eszményéről van itt szó, mely a kiválasztott lelkében elemi erővel támad fel s mint a vihar, életet testet-lelket átforgató tüzellel munkálja az esendő emberi lényt, míg nem minden földi salaktól megtisztulva méltóvá válik a mennyei titkok szemléletére, belőle Isten barátja leszen: Alter Christus.

Már sokan és több irányban kísérlettek meg, hogy a szerzetesség intézményét megalapító remetességet mint életformát vizsgálat alá vegyék, elemezzék a lelket, mely egy napon képessé lesz arra, hogy a világot elhagyva, egyesegyedül Istennek éljen. Kutatták e lélek titkos rugóit. Gyakran merőben külsőleges indítékokra gondolnak. Mintha a megélhetés bajai, szociális nehézségek vagy üldöztetések elegendők volnának arra, hogy egyesek — kiválva a mostoha közelségből, végkép megúnván az elviselhetetlen környezetet — a magány száműzetését válasszák. Mások egy-egy kor általános szellemi, erkölcsi és kulturális csődjében, kiélttségében keresik a remeteélet sajátos motívumait. Nem szükséges különösebben hangsúlyoznunk, hogy mindeme kísérletek nem az emberi lélekben élő remete-eszményt magát, hanem csupán a felszínes, külső okokat tekintik, melyek azonban nem is valódi okok, hiszen önmagukban, a lélek sajátos iránya, a megszentülés lendülete nélkül sohasem vezetnének el a remete magányába, még kevésbé Isten közelségébe. Ama körülmény, hogy a remetesség életformája már a kereszténység elterjedését jóval megelőző időkben, a pogány, zsidó és buddhista népeknél is sokak életideálja volt, még nem teszi szükségessé, hogy a keresztény szerzetesség intézményét a régebbi vallásos kultúrák folyamánként tekintsük. Általános, örök emberi eszmével állunk itt szemben, mely épp ezért minden idők minden népeinél megtalálható. Ellenben épp azért, hogy a krisztusi tanítás valamennyi vallás között legmagasabb fokon nyújtja az erkölcsi tökéletesség példáját, a keresztény remetesség és szerzetesség is a legmagasabbrendű tiszta erkölcsi felfogást rep-